

Декамерон (стислий переказ)

Джованні Боккаччо

День перший

У 1348 році у Флоренції поширювалася чума, яка згубила вже сто тисяч людей. У храмі Санта Маріан Новелла сім молодих жінок (Пампінея, Ф'ямметта, Філомена, Емілія, Лауреата, Неїфіла, Еліза) і троє юнаків (Панфіл, Філострат, Діоней) домовляються поїхати жити за місто й підтримувати один одного розвагами. Всі їхні близькі померли від хвороби. Оселяються молоді люди в гарному палаці й щоденно обирають по черзі старшого.

<...> "Отсей старший нехай і порядкує всім у часі свого панування і вказує по своїй уподобі, де нам жити і що робити. <...>

Першою королевою обрали Пампінею. Після співів і танців вона запропонувала розповідати цікаві оповідки.

Перша оповідка

Розповідає Панфіл. Головний герой — сер Чаппеллетто — нотар-негідник. Купець Мушатта наймає його, щоб той правив борги в бургу идців. Коли старий негідник оселяється в Бургундії у своїх братів, то раптом відчуває смертельну хворощ. Для сповіді запряшують снятого старця. На сповіді вмираючий шахрай вдає із себе благочестиву людину. Дивуючись його святим вчинкам, панотець визнає його за святого й пропонує заховати в монастирі. Люди прозвали його святий Чаппеллетто й поклоняються його мощам.

День другий

Оповідка шоста

Мадонна Берітола Караччола, дружина неаполітанського дворянина Аррігетт'о Капече із двома маленькими синами Джусфредом і Скаччато опиняється на острові Ліпарі у вигнанні. Пірати вкрали їй синів, жінка залишилася на безлюдному острові в компанії козенят.

Шляхетний пан Куррадо знайшов бідну жінку й забрав до себе. Старший син мадонни довго блукав по світу й потрапив на службу до пана Куррадо. Мати й син не пізнали один одного. За любові із своєю донькою Куррадо кинув їх обох у в'язницю. Юнак відкрився Куррадо, хто він є насправді. Добрий пан одружує закоханих і розповідає матері юнака правду. Знайшла родина й другого брата, звільнивши його з рабства. Невдовзі й батька звільнили й родина зустрілася.

День третій

Перша оповідка

Один старий садівник пішов із дівочого монастиря через мізерну платню. Вродливий і молодий Мазетто схотів там працювати, а щоб його напевно взяли, вдав із себе німого.

Черниці почали до нього ходити й втішалися ним як жінки. Навіть абатиса тримала

його кілька днів у своїй комірчині. Втопившись усіх задовольняти, Мазетто зізнався абатисі. Щоб не було неслави, залишили його своїм шафарем. У старості ж повернувся він у соло "чоловіком багатим, поважним і багатодітним".

День четвертий

Перша оповідка

Танкред, князь Салернський, мав доньку Гізмонду, яка рано стала вдовицею. Закохалася молода жінка в свого слугу Гвіскардо. Вони почали таємно зустрічатися. Одного дня батько стає свідком їхніх любовців. Розгніваний князь вбиває слугу, а його серце в золотій чарі надсилає Гізмонді. Донька зробила отруту, налила її в цю чару й випила. Розчулений Танкред наказав поховати в одній труні закоханих.

День п'ятий

Оповідка дев'ята

Федеріко Альберічі закохався без взаємності у вельможну даму, монну Джованну. Розтрачує на кохану він усе своє багатство. Коли дама прийшла до нього в гості, юнак подає їй на обід свого останнього сокола. Довідавшись про це, Джованна погоджується вийти за нього та ще зробити багатим.

День шостий

Оповідка перша

Мадонна Ореста на прогулянці почула обіцянку від одного кавалера:

<...> — Пані Оресто! Хочете, я розповім вам таку чудову історію, що вам здасться, ніби ви верхи їдете, а не пішки їдете. <...>

З нього був такий поганий оповідач, що жінка не витримала.

<...> — Мосьпане! Щось той ваш кінь дуже спотикливий; зсадіте, прошу вас, мене краще додому. <...>

День сьомий

Оповідка друга

Один бідний неаполітанець мав вродливу жінку Перонеллу. Мала вона коханця Джанелла. Одного разу чоловік раптово повернувся додому. Перонелла сховала коханця в кадуб. Але чоловік привів саме покупця на той кадуб. Хитра жінка не розгубилася, вигдавши, що вже знайшла свого покупця, який зараз перевіряє на міцність кадуб. Коханець сказав, що візьме кадуб, коли господар його добре вичистить. Чоловік почав чистити товар, а дружина дивилася. Коханець улаштувався позаду й удовольняв "жагу свою молодечу". Потім він задоволений купив кадуб.

День восьмий

Десята оповідка

У Палермо приїхав флорентійський купець Нікколо, привіз товар і заробив грошей. Дізнавшись про це, мадонна Янкофйоре обдурила його й забрала всі гроші. Земляк купця радить йому помститися. Нікколо повертається в Палермо й вдає, що привіз багато товару. Хитра мадонна вирішила знов його обдурити. Купець позичив у неї гроші, залишивши товар. Але із грошима так і не повернувся, а замість товару жінка найшла кострицю й морську воду. Зрозуміла, "що не вона одна на світі хитра".

День дев'ятий

Оповідка сьома

Талан ді Молезе мав гарну дружину Маргариту. Тільки за вдачею вона була дуже вперта. Однієї ночі побачив чоловік сон, що його дружину загризає в лісі вовк. Вранці попереджає Талан ді Молезе, щоб Маргарита не виходила з дому. Дружина подумала, що чоловік хоче в лісі зустрітися із коханкою. Раптом вибіг вовк і поніс бідну Маргариту лісом. Пастухи її врятували, тільки потворні шрами залишилися на обличчі та горлі.

День десятий

Десята оповідка

Маркіз Салуцький на прохання підданих одружується, щоб продовжити свій рід.

Дружина його — донька бідняка Грізельда, дівчина вродлива й слухняна. Народила Грізельда двох дітей. Маркіз вирішив перевірити її на довготерпеливість. Спочатку наказав забрати доньку, переправивши її на виховання далекій родичці. Потім забрав сина, відправивши до сестри. Жінка все це прийняла покірно. Потім маркіз сказав, що хоче мати іншу дружину, а з Грізельдою розлучитися. Пішла бідна жінка в одній сорочці до батька.

Вдавши, що готується до весілля, чоловік наказав Грізельді прибрати будинок і прийняти гостей. Привів маркіз власну доньку, вдавши, що це його нова наречена. Пересвідчився чоловік, що дружина добре приймає його гостей і вдавану наречену. Зізнався він Грізельді, що це були випробування. І стали жити вони разом у любові та злагоді.

Коментар

Книга новел "Декамерон" ("Десятиденник") складається із ста новел (оповідок), багато сюжетів яких має мандрівний характер. Основний настрій творів — безтурботний сміх на тлі смертельної хвороби (чуми). Новели Джованні Боккаччо — яскрава картина життя доби із галереєю характерів й образів представників тогочасної Європи.

Джерела створення шедеву різноманітні: антична, середньовічна й східна літератури, біблійні перекази. Автор проголошує гімн земному життю, використовуючи найкращі надбання світової літератури.